

גוט שבת Gut Sábész

17. évfolyam 50. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 19:01 • כ' אלול תשע"ה • 2015. 09. 04. • פרשת כי תבוא • Szombat kimenetele: 20:04

Miért népszerű ennyire a sólet?

Egy fesztivál margójára

Amikor vasárnap elindultam az EMIH és a Carmel étterem által rendezett Sóletfesztiválra, úgy éreztem, felkészültem minden tömegrendezvényvel összefüggő kihívásra, de ezzel együtt meglepett, hogy már fél 12-kor utca-hosszan álltak sorban az emberek a rekkenő hőségben, hogy hozzájuthassanak egy tányér „valódi kóser isteni ambróziához”, ahogy Heine nevezte a névadó ételt.

Én magam nem szeretem a sóletet, ami általában komoly megrökönyödést vált ki: milyen zsidó az, aki nem szereti minden zsidók „nemzeti” eledelét?! Nem, akkor sem szeretem, ha krumplis. Vagy csicsriborsós. Vagy csípős. Az igazság az, hogy amit mi itt, Magyarországon sóletnek nevezünk, az nem is

az egyedüli és egyetlen létező szombati étel. Ezt a hiedelmet a fesztivál azzal cáfolta, hogy kapásból hat féle verziót kóstolhattak meg az érdeklődők (közül azok, akik korán keltek): jemeni, marokkói, izraeli, lengyel, amerikai és persze a magyar sóletet.

Ezekből a tervezett 3000 adagon túl, még 1000 utórendelt is elfogyott, mégpedig jóval hamarabb, mint azt bárki is gondolta volna. Túl a technikai problémákon és feladatokon, engem vasárnap óta egy kérdés foglalkoztat: vajon mi lehet az oka ennek a lelkesedésnek, ami tömegeket vett rá arra, hogy a nyár utolsó vasárnapját sólet-zással töltsék?

Azt gondolom, a sólet egyfajta identitásképző erő. Akinek semmi más kapcsolata nincs a

zsidó gyökereivel, a sóletet akkor is szereti (rajtam kívül persze...). A sólet egy darabka az elveszett, boldog múltból. Üzenet a dédmama konyhájából, ahol még külön álltak a „tejes” és a „zsiros” edények, ahova szombaton a közeli pékségből érkezett a melegen tartott sólet. Abból a korból, amikor virágozott a magyar zsidóság. A sólet egyike annak a kevés, abszolút pozitív élménynek, ami a zsidósághoz köti azokat is, akik amúgy ambivalensen élik meg az identitásukat.

A tömegek által felkeresett vasárnapi fesztivál végeredményben azt mutatta meg ismét, hogy a zsidóság megint virágzik, és éppen olyan változatos – hogy stílszerű legyek – mint a sólet.

Steiner Zsófia

Ros hásánái vacsorák

Jelentkezzen közösségi újrési vacsoráinkra, melyeken családias hangulatban élvezheti a hagyományos Ros hásánái ételeket.

Óbuda: szeptember 13-14.: Ima, ünnepi kiddus és vacsora: 18.30-tól; 5000 ft/fő/est

Pest: szeptember 13.: Ima a Vasvári Pál utcai zsinagógában 19.00-tól, majd vacsora a Bét Menáchem Gyermekekutatási Központban. 1500 ft/fő

szeptember 14: Fialatok Ros hásánája 18.30-tól a Vasvári Pál utcai zsinagógában. Ima után 30 éves kor alatt ingyenes vacsora a zsinagóga dísztermében.

További információ és jelentkezés: posta@zsido.com

Újra indul az AlefKids

A nyári szünet után újra megnyitja kapuit az AlefKids Vasárnapi Sulija. Szeptember 6-án 10-től 12 óráig egy meglepetésekkel teli nyílt napon várják a gyerekeket, a szülők pedig bepillanthatnak a Vasárnapi Suli mindennapjaiba!

Hittan oktatás az iskolákban

Az EMIH a 2015-16-os tanévben is meghirdeti az általános iskolák számára a kötelező hittan oktatás kereteiben zajló óráit. A hittan programban interaktív, személyre szabott foglalkozásokon ismerkednek meg a gyerekek a zsidó vallással, az ünnepekkel, bibliai történetekkel és a héber írásolvasás alapjaival.

További információ:

hittan@zsido.com

vagy Szilánk Zsuzsa:

06309903694

Étel testnek és léleknek az első Sóletfesztiválon.

Hetizakasz Tóra köveken

Szakaszunkban – *Ki Távó* (5Mózes 26:1–29:8.) – a zsengek bemutatásának szertartását, majd a tizedek bemutatásának rendjét ismerteti Mózes. Megparancsolja, hogy amikor átkelnek a Jordánon, állítsanak fel nagy köveket a folyóban, és írják rá emlékeztetőül, az egész Tórát. Utána hat-hat törzs egymás-

sal szemben állva áldás és átok szövegeket mond főleg olyan dolgokra, amiket az ember titokban tesz, és így nem derül fény rá. Ezután megismétli Mózes a Leviticus végén hallott figyelmeztetést (*Tochécha*): mi lesz ha betartja a nép az isteni szerződést, és mi vár rá, ha, Isten ments, nem tartja be.

Zsidó világhíradó A Sóletfesztivál folytatódik – a szervezők közleménye –

Az első budapesti Sóletfesztivált hatalmas érdeklődés kísérte, sokkal nagyobb, mint amire számítottunk. Háromezer adag sólettel készültünk, de a látogatók száma ennél sokkal nagyobbak bizonyult. Így még az utólag megrendelt újabb ezer adag sólet sem elégitette ki a várakozásainkat felülmúló igényeket.

Elnézést kérünk azoktól, akik emiatt nem tudták megkóstolni a Carmel étterem által készített különféle sóleteket. A fesztivál szervezői biztosítani szeretnék számukra, hogy ebből az élményből ne maradjanak ki, ezért szeptember folyamán minden csütörtökön a Carmel étteremben ugyanazon az áron fogyaszthatnak kóser sóletet, mint a rendezvényen. Természetesen azok, akik a vásárnapon nem

tudták beváltani a már megvásárolt kuponjaikat, a Carmel étteremben ezt megtehetik.

Sajnáljuk, hogy több látogató sólet nélkül maradt, ugyanakkor bízunk benne, hogy többségük a számos program és egyéb étkezési lehetőség közül talált magának kedvére valót. Mi a felfokozott érdeklődést biztatásnak vesszük, az első fesztivál tapasztalataiból rengeteget tanultunk, amit a jövő évi szervezésnél hasznosítani fogunk. Köszönjük mindenkinek, hogy megosztották velünk a véleményüket. Azt már most megígérjük, hogy jövőre sokkal több lesz a sólet.

Az éttermem kapacitására való tekintettel, az ajánlat igénybevételéhez foglalás szükséges a következő telefonszámon: 342-4585 vagy emailben: carmel@carmel.hu.

AZ ÉLET HARCAIT VÁLASZTOTTUK

Azt olvassuk a Tórában: „Middőn kivonulsz csatába ellenséged ellen” (5Mózes 21:10.) – bölcseink szerint e versek belső, spirituális csatákra is érvényesek, ahol két birodalom visel hadat egymás ellen: a lélek birodalma, ahol a zsidó eszmék laknak és a Tóra, valamint a hétköznapi, mindennapi szükségletek, vágyak, szokások birodalma.

Ennek a Tóra által kijelölt célja, hogy az „isteniséget” a mindennapi életünk részévé tegyük az Örökkévaló parancsolatainak megtartása által, és hogy olyan otthont teremtsünk, olyan családot neveljünk, amelynek az atmoszférája harmonikus, teljes, s a Tóra értékeit hordozza. E cél ellen mindenféle fenyegetések kelnek, mint a kényelem, az önzés, a szenvedélyek.

Kétféle csatáról szól a halácha: az egyikfajta kötelesség (ilyen például a zsidó nép megmentésének, megvédelmezésének kötelessége), a másik választás kérdése, ilyen Dávid király harca, mellyel Izrael földjét kiterjesztette. Bölcseink szerint az a fajta csata,

amelyről hetizakaszunk szól, a „választható” kategóriájába tartozik.

Hogyan lehet az élet spirituális háborúja, a Tóra megtartását célzó küzdelem „választható”? Nem születéstől fogva miénk ez a harc?

A haszid tanítások erre érdekes választ adnak. Bölcseink szerint az Örökkévaló tanácsot tartott az igazakkal, mielőtt a világot megteremtette.¹ Márpedig minden zsidó ember igaznak számít.² Ebből következik, hogy a teremtés általában, azon belül pedig minden egyes egyén születése jóváhagyást nyert minden egyes egyedi lélektől.

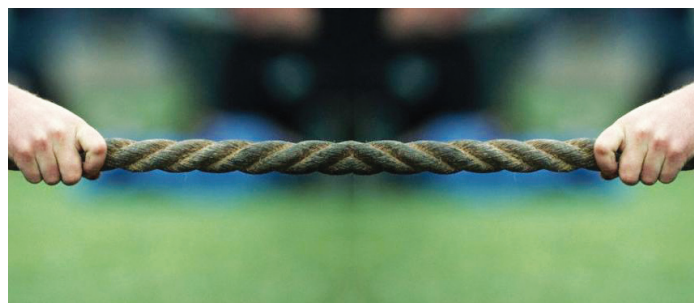
Vagyis a lelkünk a teremtéskor úgy döntött, hogy eljön e világra, felvállalja a spirituális és anyagi küzdelmeket, mert bízik benne, hogy diadallal kerül ki belőlük. A csata azért „választható”, mert mi választottuk. Mi döntöttünk úgy, hogy itt akarunk élni, és minden fronton diadalt fogunk aratni.³

Tali Loewenthal
írása nyomán

¹ Midrás Rábá, Brésit 8:7.

² Jesájá 60:21.

³ Lásd a Lubavicsi Rebbe: *Széfer HáSzychot* 5751, p. 796 skk.

Mázl Tov

Mázl tov *Smulik* és *Riki Faigennek*, a debreceni *slíachok*nak kislányuk születése alkalmából.

Velem és a Rebbével történt A REBBE TŐZSDE TANÁCSA

Miután az Oxford Sul rabbi-já lettem, elindítottam az első vallásos elemi iskolát Dél-Afrikában, mely egy idő múlva hivatalosan is lubavicsi iskola lett. Az iskola nagyon sikeres lett, gyorsan kinőtte az épületet, találnom kellett olyan helyet, ami el tudja szállásolni az intézményt, és a jövőbeli növekedésnek is teret ad.

Körülnéztem, és valaki azt mondta nekem, hogy van egy nagy, használaton kívüli ingatlan, ami valaha rendház volt. A tulaj, aki jeles dél-afrikai üzletember, nem érdekelte a ház, elkötyavetyélte volna.

Az volt a terv, hogy megvesszük a felét. De a Rebbe, mikor beszámoltunk neki, azt mondta, vegyük meg az egészet!

Tehát Mendel Lipskar rabbi-val, a Rebbe legfontosabb dél-afrikai sliáchjával együtt elmentünk a tulajhoz. Ez az 1970-es években történt, a gazdaság mély válságban, az ingatlanárak szintén mélyen, sikerült megegyeznünk. Sok pénzről volt szó, de jó áron kaptuk meg, tekintettel a piaci pangásra.

Miután megvettük az ingatlant, egy részén kialakítottuk az iskolát. Építkeztünk is, és a zsidó élet központja lett belőle.

Az 1970-es évek vége felé a lubavicsi alapítvány engedélyt kapott a dél-afrikai jegybanktól, hogy nagy mennyiségű pénzt kölcsönözzön kis kamatra a tengerentúlról, és azt befektessük magas kamattal a tőzsdén, jövedelmező vállalkozásokba. Jól jártunk vele. Sok pénzt fialtak az ügyletek, segíteni tudtunk más szervezeteknek, Chábád-központoknak.

De ahogy beléptünk az 1980-as évekbe, s a világ szembeszállt Dél-Afrikával és az apartheid politikájával, a pénzügyi helyzet hamarosan nagyon kényes lett. Eljött az idő, amikor jóformán senki sem fogadott el dél-afrikai állampapírt, kötvényt,

egyebet, éspedig egyik napról a másikra. A rand, Dél-Afrika pénznemének árfolyama nem egyszerűen csökkent, valóságosan a mélybe zuhant.

De ahogy a rand árfolyama leesett, az adósságunk az egekbe szökött, mert a tengeren

sen. Csak kérjétek tőle, hogy forduljanak jóra a dolgok. Nem a ti dolgotok megmondani az Örökkévalónak, hogyan tegye meg.”

És akkor, egy novemberi estén Lipskar rabbi és én meglátogattuk a közösségünk egyik

Náchmán Bernhard rabbi a johannesburgi Oxford Sul vezetője volt, a legnagyobb dél-afrikai zsidó közösség feje, több mint harminc éven át, 1965-től

túli tartozásaink megháromszorozódtak. A kormány azzal fenyegetett minket, hogy elvesszük az ingatlant.

A Rebbe pontosan tudta, mi történik, azt tanácsolta nekünk, hogy emlékeztessük a kormányt: tőlük kaptuk az engedélyt a befektetésre, és másoknak is adtak ilyet. Sok üzleti vállalkozás, sőt, kormányzervek is befektettek tengeren túl, és most szintén sújtotta őket a rand mélyrepülése. A Rebbe szerint csak mondjuk azt a kormánynak, hogy velünk is az történik, ami az összes többiekkel.

De volt egy nagy hátrányunk: mi nem tudtuk eladni az ingatlanunkat. Csak törtük a fejünket, hogy mászhatnánk ki az adósságból. A tengerentúlon gyűjtöttünk pénzt, adományt, de nem eleget.

Mindeközben a Rebbét tájékoztattuk a fejleményekről. Áldást kértünk tőle, hogy a rand árfolyama meginduljon felfelé. Nem adott, hanem azt mondta: „Ne akarjátok megmondani az Örökkévalónak, hogyan segít-

tagját, akinek lelki tanácsra volt szüksége. Csöngött a telefon. Leibel Groner rabbi, a Rebbe titkára volt a vonal másik végén, üzenettel a Rebbétől. Ez kétszeresen is furcsa volt, mert nem kérdeztünk semmi újat a Rebbétől, ő mégis felelt.

„Egészen bizonyos, hogy a rand árfolyama felfelé fog menni.” Ennyi volt az üzenet.

Nyomban meglátogattuk a nemzeti bankot és benne az összekötőnket, aki akkoriban a valutakereskedelemért felelt, és akit jól ismertünk, és akitől annak idején kértünk árfolyam-garanciát, ami befagyasztotta volna a rand árfolyamát a számunkra. Azt mondtuk neki: „Figyelj, mikor a kölcsönt felvettük, és tőletek kaptuk rá az engedélyt, nem adtatok nekünk árfolyam-garanciát. Látod, mennyit veszítettünk, és nincs más oka, mint hogy a gazdaság összeomlott. Hadd kapjunk legalább most árfolyam-garanciát.”

Jól ismert minket, azt mondta: „De uraim, miért pazarolnátok a pénzeteket? Mi

értelme? Hová zuhanhat még a rand? Mitől féltetek?”

Erre azt mondtuk: „A helyzet az, hogy szerintünk a rand felfelé fog menni. Segíts meg minket, adj nekünk árfolyam-garanciához engedélyt.” Azt mondta: „Rendben, ha ezt akarjátok.”

Azonnal kapcsolatba léptünk a bankokkal, és közöltük, hogy megkaptuk a garanciát. Nem kérdezték semmit, megadták, amit kértünk, és január elején, két hónappal később a rand árfolyama megindult felfelé!

Sikerült a befagyasztott árfolyamon visszafizetnünk az adósságunk jó részét. A Rebbe meg tudta mondani, hogy felfelé fog menni az árfolyam. És úgy is lett.

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség

Amire csak az ember képes

Az Ember meglát egy fát és a fa azt mondja: „Itt vagyok, itt voltam, és nem vagyok más, csak egy itt lévő dolog.”

Az Ember töpreng és válaszol: „Nem! Nevet adok neked! Te vagy a »fa«! Szépség és lélek lakozik benned. Fölfelé növekedsz és azt mondd: »Van valami nálam magasabb, létezik az Egy, aki életet ad nekem, aki magát a létezést adja nekem.«”

S így folytatja az Ember, amíg az egész Teremtés a lába előtt nem hever.

Az Ember egyedül képes végrehajtani azt, amire az angyalok képtelenek. Csak az Ember tudja felfedezni az anyagiban a szellemit.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

Rejtvény

Eheti:

Mit jelent a bikurim?
Mire emlékeztetni Mózes a népet?

Múlt heti:

Hány parancsolat található ebben a hetiszakaszbán?

A Tóra 613 parancsolatából (micvájából) 74 a *Ki técé* szakaszában található.

Kik nem házasodhatnak zsidóval?

A következők nem házasodhatnak zsidóval: a fattyú, a moabita vagy ammonita származású férfi, az első vagy második generációs edomita vagy egyiptomi.

Imaidők

Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Hétköznap: 8.00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök:

19:00: Délutáni-esti ima

(a Keren Or-ban)

Péntek este:

18:30: Hetiszakasz tanulás

19:00: Minchá,
utána Kábálát Sábát

Szombat:

8.45: Hetiszakasz tanulás

9:15: Reggeli ima, majd kidus

18:50: Délutáni ima, majd
szedá slisit

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek

(munkanapokon):

6.30: Reggeli ima

Péntek este:

19.00: Tanulás

19.30: Esti ima, majd kidus

Szombat: 9.30: Tanulás

10.00: Reggeli ima, majd kidus

Magyar chábád diákok Antwerpenben

Előző számunkban a magyarországi chábád mozgalom második generációjáról számoltunk be. Ennek a generációnak két ifjú tagja, Fuchs Elisa Dávid és Nógrádi Eliézer ettől a tanévtől a nemrégiben megnyílt antwerpeni lubavicsi jesiva, a *Mesivta Antwerpen* diákjaként folytatja tanulmányait, ahol

magas színvonalú vallási oktatásban részesülnek.

A fiúk ebben az évben lettek bár micvák, így mostantól még komolyabb, elmélyültebb tanulás vár rájuk. Ugyanakkor a jesiva nagyszerű lehetőség arra is, hogy megismerkedjenek egy nagy európai ortodox közösséggel. Sok sikert kívánunk tanulóikhoz!

A rabbi válaszol! Kié a név?

7b. alapján). Ezért a konkrét helyzetben csak elvi állásfoglalást tudok tenni.

Nagyon szép, ha valaki megőrzi azokat a hagyományokat, tanításokat, amiket gyerekkorában a szülőktől, nagyszülőktől kapott vagy örökölt, akár – mint ebben az esetben is – a zsidó nevét. Különösen fontos és jelentőségteljes ez akkor, ha a szülők és a nagyszülők is mártírhalált haltak.

Ez azonban nem jelenti, hogy jogunk lenne kisajátítani magunknak ezt az örökséget, akárcsak egy nevet is, hogy senki ne használhassa azt. Inkább tanítva, másoknak továbbadva kell őrizni a zsidóságot, a zsidó értékeket (lásd *Atyák bölcs tanításai* 4:5.).

Ezért nem tudok egyetérteni azzal, hogy a nevét ne „engedélyezze” senkinek. Pont fordítva, ha önnek drága és fontos a zsidó neve, akkor ezt tovább kell adni. Örülni kell annak, hogy valaki, aki közeledik a zsidó valláshoz, szeretné ezt a szép, hagyományos zsidó nevet használni, amit ön is büszkén visel.

Említette, hogy vallásos családból származik, ahonnan gondolom nem csak a zsidó

nevét hozta, hanem a vallásos neveltetést is. Remélem, hogy ezt is ugyanolyan mértékben őrzi, mint a nevét! A vallási hagyományok esetében is fontos, hogy ne másoktól elzárva őrizzék! Pont fordítva, tanítson, adja tovább ezeket, annál is inkább, mert nincs senki más az ön családjából, aki ezt megtehetné. Például gyakran látom, hogy sokan nem veszik komolyan a szombattartás minden aspektusát, amit ön nyilván megtanult a szülői házból, mint például azt, hogy nem szabad szombaton villanyt gyújtani, vagy, a zsebünkben, kezünkben hozni-vinni dolgokat, hiszen az sábeszszegésnek számít.

Azt is figyelembe kell vennie, hogy egy név nem olyan dolog, amihez a viselőjének kizárólagos joga volna. Ugyanúgy, ahogy maga megkapta, bárki más is megkaphatja, és nem kell senkinek az engedélye hozzá. A zsidó név, amit ön a nagypapájától kapott, és, ami oly kedves önnek egy népszerű jiddis név, amit sok-sok másik vallásos kislány, és felnőtt zsidó nő visel büszkén és szeretettel. *Üdvözlettel:*

Oberlander Báruch

Kedves Rabbi!

Nem tudom mi tévő legyek, egy olyan ügyben, amely így leírva talán nem is „ügy”. Vallásos családból származom, első unoka gyanánt szeme fénye voltam nagyapámnak. A Golde nevet ő adta nekem, melyet becsesen őriztem. Az egész család, minden tagja a holokauszttól áldozata lett, szülők, nagyszülők, testvérek. Egyedül én maradtam meg, Teresienstadtból kerültem vissza. A nagyapai „örökségem” egyedül a nevem: Golde. A zsinagógában, ahova járok egy szép napon tudomásomra jutott, hogy az egyik odajáró felvette, és használja a nevemet. Szép szóval, majd veszekedéssel sem bírom rávenni, hogy ezt nem teheti: nem engedélyeztem. Egyetlen „örökségem” mely az enyém, nem akarom, hogy használja, mit tehetek, kérem segítsenek, hogy szüntessem meg? Várom a segítséget. Köszönöm.

Golde

Kedves Golde!

A háláchá azt mondja, hogy egy vitában csak akkor szabad ítélni, ha mindkét felet meghallgatták (*Sulchán áruch Chosen mispát* 17:5., *5Mózes* 1:16. és *Talmud, Szánhedrin*

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: (+36-1-268-0183)

www.zsido.com / info@zsido.com

Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi

Főszerkesztő: Steiner Zsófia

Szerkesztő: Golubovics Martina

Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria

ISSN 1416-4604

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza.

Kérjük ne dobja el!

Megjelenik az
Egységes Magyarországi Izraelita
Hitközség támogatásával.

